

PRAWO PRACY

ZBIÓR PRZEPISÓW

2023

Stan prawny na 4 kwietnia 2023 roku

Kodeks pracy

Wynagrodzenia, urlopy i czas pracy

Ochrona zatrudnienia i świadectwa pracy

Organizacje pracodawców, związki
zawodowe i spory zbiorowe

Państwowa Inspekcja Pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy,
wypadki przy pracy, choroby zawodowe

Koszty sądowe i sądownictwo pracy

PRAWO PRACY

ZBIÓR PRZEPISÓW

2023

Stan prawny na 4 kwietnia 2023 roku

Kodeks pracy

Wynagrodzenia, urlopy i czas pracy

Ochrona zatrudnienia i świadectwa pracy

Organizacje pracodawców, związki
zawodowe i spory zbiorowe

Państwowa Inspekcja Pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy,
wypadki przy pracy, choroby zawodowe

Koszty sądowe i sądownictwo pracy

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 4 kwietnia 2023 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Mariusz Kurzyński

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-326-5
37. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
mailto: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

UWZGLĘDNIĄ ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

KODEKS PRACY:

- 1 września 2022 r.** – ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. poz. 1700)
- 1 lutego 2023 r.** – ustawa z 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2140 ze zm.)
- 21 lutego 2023 r., 7 kwietnia 2023 r.** – ustawa z 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 240)
- 26 kwietnia 2023 r.** – *ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)*

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE WYSOKOŚCI MINIMALNEGO WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ ORAZ WYSOKOŚCI MINIMALNEJ STAWKI GODZINOWEJ:

- 1 stycznia 2023 r.** – rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r. (Dz.U. poz. 1952)

USTAWA O ŚWIADCZENIACH PIENIĘŻNYCH Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO W RAZIE CHOROBY I MACIERZYŃSTWA:

- 18 sierpnia 2022 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 7 lipca 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. poz. 1732)
- 16 grudnia 2022 r.** – ustawa z 27 października 2022 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2476)
- 1 lutego 2023 r.** – ustawa z 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2140 ze zm.)
- 26 kwietnia 2023 r.** – *ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)*

USTAWA O KSZTAŁTOWANIU WYNAGRODZEŃ W PAŃSTWOWEJ SFERZE BUDŻETOWEJ ORAZ O ZMIANIE NIEKTÓRYCH USTAW:

- 1 stycznia 2023 r.** – ustawa z 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz.U. poz. 2666)

USTAWA O DODATKOWYM WYNAGRODZENIU RÓCZNYM DLA PRACOWNIKÓW JEDNOSTEK SFERY BUDŻETOWEJ:

- 26 kwietnia 2023 r.** – *ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)*

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE NALEŻNOŚCI PRZYSŁUGUJĄCYCH PRACOWNIKOWI ZATRUDNIONEMU W PAŃSTWOWEJ LUB SAMORZĄDOWEJ JEDNOSTCE SFERY BUDŻETOWEJ Z TYTUŁU PODRÓŻY SŁUŻBOWEJ:

29 listopada 2022 r., 1 stycznia 2023 r. – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 25 października 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. poz. 2302)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE WARUNKÓW USTALANIA ORAZ SPOSOBU DOKONYWANIA ZWROTU KOSZTÓW UŻYWANIA DO CELÓW SŁUŻBOWYCH SAMOCHODÓW OSOBOWYCH, MOTOCYKLI I MOTOROWERÓW NIEBĘDĄCYCH WŁASNOŚCIĄ PRACODAWCY:

17 stycznia 2023 r. – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 22 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. z 2023 r. poz. 5)

USTAWA O SZCZEGÓLNYCH ZASADACH ROZWIĄZYWANIA Z PRACOWNIKAMI STOSUNKÓW PRACY Z PRZYCZYŃ NIEDOTYCZĄCYCH PRACOWNIKÓW:

26 kwietnia 2023 r. – *ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)*

USTAWA O OCHRONIE ROSZCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIEWYPŁACALNOŚCI PRACODAWCY:

22 maja 2023 r. – *ustawa z 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U. poz. 326)*

USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

1 września 2022 r. – *ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. poz. 1700 ze zm.)*

30 października 2022 r. – *ustawa z 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz.U. poz. 1812 ze zm.)*

1 stycznia 2023 r. – *ustawa z 24 lutego 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopalin (Dz.U. poz. 558)*

1 stycznia 2023 r., 25 stycznia 2023 r. – *ustawa z 14 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 173)*

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

- 13 stycznia 2023 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 16 listopada 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 100)
- 7 kwietnia 2023 r.** – *ustawa z 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 240)*

USTAWA O ZAKŁADOWYM FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH:

- 1 stycznia 2023 r.** – ustawa z 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz.U. poz. 2666)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE DOKUMENTACJI PRACOWNICZEJ:

- 21 marca 2023 r., 7 kwietnia 2023 r.** – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 6 marca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokumentacji pracowniczej (Dz.U. poz. 471)

USTAWA O PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI PRACY:

- 1 stycznia 2023 r.** – ustawa z 9 marca 2022 r. o zmianie ustawy o emeryturach pomostowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 755)

USTAWA O UBEZPIECZENIU SPOŁECZNYM Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH:

- 26 października 2022 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 14 września 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. poz. 2189)
- 1 kwietnia 2022 r.** – obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 16 lutego 2023 r. w sprawie wysokości kwot jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (M.P. poz. 252)

USTAWA O KOSZTACH SĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH:

- 26 lutego 2023 r.** – ustawa z 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 181)
- 17 marca 2023 r.** – ustawa z 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 403)
- 22 maja 2023 r.** – *ustawa z 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U. poz. 326)*
- 1 lipca 2023 r.** – *ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 614)*
- 15 sierpnia 2023 r.** – *ustawa z 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 289 ze zm.)*

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE PRZECHOWYWANIA AKT SPRAW SĄDOWYCH ORAZ ICH PRZEKAZYWANIA DO ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH LUB DO ZNISZCZENIA:

- 12 sierpnia 2022 r.** – obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z 4 lipca 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia (Dz.U. poz. 1697)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI ADWOKACKIE:

- 1 września 2022 r.** – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 24 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1813)
- 6 stycznia 2023 r.** – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 19 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 2726)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI RADCÓW PRAWNYCH:

- 1 września 2022 r.** – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 24 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1802)
- 6 stycznia 2023 r.** – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 19 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 2725)

SPIS TREŚCI

KODEKS PRACY

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	23
Preambuła. (<i>uchylona</i>)	25
Dział pierwszy. Przepisy ogólne	25
Rozdział I. Przepisy wstępne	25
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy	27
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu	29
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	33
Rozdział III. (<i>uchylony</i>)	33
Dział drugi. Stosunek pracy	33
Rozdział I. Przepisy ogólne	33
Rozdział II. Umowa o pracę	44
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	44
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	53
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	54
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	57
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	61
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia	63
Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	64
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	65
Rozdział IIa. (<i>uchylony</i>)	67
Rozdział IIb. Zatrudnianie pracowników w formie telepracy	67
Rozdział IIb. (<i>uchylony</i>)	71
Rozdział IIc. Praca zdalna	72

Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	79
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania	79
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru	81
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	82
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	82
Dział trzeci. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	82
Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą	82
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę	84
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	86
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy	89
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	90
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	90
Dział czwarty. Obowiązki pracodawcy i pracownika	91
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	91
Rozdział II. Obowiązki pracownika	98
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	98
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	99
Rozdział IV. Regulamin pracy	101
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	102
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	103
Dział piąty. Odpowiedzialność materialna pracowników	104
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy	104
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	106
Dział szósty. Czas pracy	107
Rozdział I. Przepisy ogólne	107
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy	108
Rozdział III. Okresy odpoczynku	109
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy	110
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	117
Rozdział VI. Praca w porze nocnej	120
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta	120
Dział siódmy. Urlopy pracownicze	123
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe	123
Rozdział Ia. Urlop opiekuńczy	129
Rozdział II. Urlopy bezpłatne	130
Dział ósmy. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	130
Dział dziewiąty. Zatrudnianie młodocianych	158
Rozdział I. Przepisy ogólne	158

Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego	159
Rozdział III. Doksztalcanie	160
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe	161
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	162
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	163
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe	164
Dział dziesiąty. Bezpieczeństwo i higiena pracy.....	164
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy.....	164
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	167
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy.....	169
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	169
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia	170
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia.....	174
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe.....	179
Rozdział VIII. Szkolenie.....	182
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	183
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	185
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy.....	186
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi.....	188
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy	188
Dział jedenasty. Układy zbiorowe pracy.....	189
Rozdział I. Przepisy ogólne	189
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	195
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	198
Dział dwunasty. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	201
Rozdział I. Przepisy ogólne	201
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	201
Rozdział III. Sądy pracy.....	204
Dział trzynasty. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	205
Rozdział II. (<i>uchylony</i>).....	208
Dział czternasty. Przedawnienie roszczeń	208
Dział czternasty ^a . (<i>uchylony</i>).....	209
Dział piętnasty. Przepisy końcowe	209

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks pracy	215
Rozdział 1. Przepisy ogólne	215
Rozdział 2. Zmiany w przepisach obowiązujących	219
Rozdział 3. Przepisy przejściowe i końcowe	222
Skorowidz	227
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie	237
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu	243

WYNAGRODZENIA, URLOPY I CZAS PRACY

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy	249
Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę	257
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r.	269
Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa	271
Rozdział 1. Przepisy ogólne	271
Rozdział 2. Zasiłek chorobowy	273
Rozdział 3. Świadczenie rehabilitacyjne.....	278

Rozdział 4. Zasiłek wyrównawczy.....	280
Rozdział 5. (<i>uchylony</i>).....	281
Rozdział 6. Zasiłek macierzyński.....	281
Rozdział 7. Zasiłek opiekuńczy.....	288
Rozdział 8. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym będącym pracownikami.....	291
Rozdział 9. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym niebędącym pracownikami.....	294
Rozdział 10. Dokumentowanie prawa do zasiłków i kontrola orzekania o czasowej niezdolności do pracy.....	297
Rozdział 11. Postępowanie w sprawach ustalania prawa do zasiłków i zasady ich wypłaty.....	312
Rozdział 12. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	318
Rozdział 13. Przepisy przejściowe i końcowe.....	318
Skorowidz.....	321
Ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw.....	325
Ustawa z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej.....	333
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.....	337
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	337
Rozdział 2. Podróż krajowa.....	339
Rozdział 3. Podróż zagraniczna.....	341
Rozdział 4. Przepisy końcowe.....	344
ZAŁĄCZNIK. Wysokość diety za dobę podróży zagranicznej oraz limitu na nocleg w poszczególnych państwach.....	345
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy.....	349

Ustawa z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy 353

Ustawa z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy 355

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop 357

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków 363

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy 385

Rozdział 1. Usprawiedliwianie nieobecności w pracy 385

Rozdział 2. Zwolnienia od pracy 387

Rozdział 3. Przepisy końcowe 390

OCHRONA ZATRUDNIENIA I ŚWIADECTWA PRACY

Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników 393

Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy 401

Rozdział 1. Przepisy ogólne 401

Rozdział 2. Niewypłacalność pracodawcy 401

Rozdział 3. Pracodawca, pracownik 408

Rozdział 4. Zakres oraz tryb zaspokajania roszczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych 409

Rozdział 5. Zakres oraz tryb zwrotu środków do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	421
Rozdział 6. Finansowanie Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	425
Rozdział 7. Zadania władzy publicznej	428
Rozdział 7a. Kontrola	429
Rozdział 8. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe.....	431
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	435
Rozdział 1. Przepisy ogólne	435
Rozdział 2. Orzekanie o niepełnosprawności	439
Rozdział 3. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych.....	452
Rozdział 4. Uprawnienia osób niepełnosprawnych	461
Rozdział 5. Szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych	467
Rozdział 6. Zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej.....	486
Rozdział 7. Zadania i organizacja służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych	499
Rozdział 8. Szkolenie osób niepełnosprawnych	503
Rozdział 9. Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych.....	505
Rozdział 10. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.....	510
Rozdział 10a. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy	524
Rozdział 11. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	524
Skorowidz	531
Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.....	539
Rozdział 1. Przepisy ogólne	539
Rozdział 2. Tworzenie Funduszu	541
Rozdział 3. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.....	550

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie świadectwa pracy	551
ZAŁĄCZNIK. Wzór (Świadectwo pracy)	555
Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie dokumentacji pracowniczej	561
Rozdział 1. Przepisy ogólne	561
Rozdział 2. Prowadzenie i przechowywanie dokumentacji pracowniczej	562
Rozdział 3. Szczegółne wymagania dotyczące prowadzenia i przechowywania dokumentacji w postaci elektronicznej	568
Rozdział 4. Przenoszenie dokumentacji pracowniczej pomiędzy systemami teleinformatycznymi	570
Rozdział 5. Doręczanie informacji lub zawiadomienia o możliwości odbioru dokumentacji pracowniczej oraz sposób odbioru tej dokumentacji	572
Rozdział 6. Wydawanie kopii dokumentacji pracowniczej	573
Rozdział 7. Przepisy przejściowe i końcowe	574
ZAŁĄCZNIK. Minimalne wymagania techniczne dla odwzorowań cyfrowych	576

**ORGANIZACJE PRACODAWCÓW,
ZWIĄZKI ZAWODOWE I SPORY ZBIOROWE**

Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców	579
Rozdział 1. Przepisy ogólne	579
Rozdział 2. Tworzenie związków pracodawców	581
Rozdział 3. Uprawnienia organizacji pracodawców	583
Rozdział 4. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów prawa	584
Rozdział 5. Przepisy przejściowe i końcowe	585
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych	587
Rozdział 1. Przepisy ogólne	587
Rozdział 2. Tworzenie związków zawodowych	592
Rozdział 3. Uprawnienia związków zawodowych	593
Rozdział 3a. Reprezentatywna organizacja związkowa	598
Rozdział 4. Zakładowa organizacja związkowa	600
Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy	611

Rozdział 6. Przepisy szczególne	613
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	613
Skorowidz	617
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych	621
Rozdział 1. Przepisy ogólne	621
Rozdział 2. Rokowania	622
Rozdział 3. Mediacja i arbitraż	623
Rozdział 4. Strajk	625
Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy	627
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	628

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy	631
Rozdział 1. Organizacja Państwowej Inspekcji Pracy	631
Rozdział 2. Zadania Państwowej Inspekcji Pracy	635
Rozdział 3. Zakres działania organów Państwowej Inspekcji Pracy	643
Rozdział 4. Postępowanie kontrolne	646
Rozdział 5. Pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy	654
Rozdział 6. Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna	665
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących	674
Rozdział 8. Przepisy przejściowe i końcowe	674

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY, WYPADKI PRZY PRACY, CHOROBY ZAWODOWE

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy	679
Dział I. Przepisy wstępne	679
Dział II. Obiekty budowlane i teren zakładu pracy	682
Dział III. Pomieszczenia pracy	685
Rozdział 1. Przepisy ogólne	685

Rozdział 2. Oświetlenie	689
Rozdział 3. Ogrzewanie i wentylacja	691
Dział IV. Procesy pracy	693
Rozdział 1. Przepisy ogólne	693
Rozdział 2. Organizacja stanowisk pracy.....	697
Rozdział 3. Obsługa i stosowanie maszyn, narzędzi i innych urządzeń technicznych.....	699
Rozdział 4. Transport wewnętrzny i magazynowanie	702
Rozdział 5. Ochrona przed hałasem	705
Rozdział 6. Prace szczególnie niebezpieczne.....	706
A. Przepisy ogólne	706
B. Roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części	707
C. Prace w zbiornikach, kanałach, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych niebezpiecznych przestrzeniach zamkniętych	708
D. Prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych	710
E. Prace na wysokości	715
Dział V. Pomieszczenia i urządzenia higienicznosanitarne oraz zaopatrzenie pracowników w napoje i środki higieny osobistej.....	717
Dział VI. Przepisy przejściowe i końcowe	718
ZAŁĄCZNIKI.....	720
Załącznik Nr 1. Szczegółowe zasady stosowania znaków i sygnałów bezpieczeństwa	720
Rozdział 1. Przepisy ogólne	720
Rozdział 2. Wymagania dotyczące stosowania znaków bezpieczeństwa	722
Rozdział 3. Wymagania dotyczące oznaczania przeszkód, niebezpiecznych miejsc i dróg	722
Rozdział 4. Wymagania dotyczące sygnałów świetlnych.....	723
Rozdział 5. Wymagania dotyczące sygnałów dźwiękowych	724
Rozdział 6. Wymagania dotyczące stosowania komunikatów słownych	724
Rozdział 7. Wymagania dotyczące stosowania sygnałów ręcznych	725
Załącznik Nr 2. Szczegółowe zasady stosowania środków ochrony indywidualnej	729
Załącznik Nr 3. Wymagania dla pomieszczeń i urządzeń higienicznosanitarnych	757
Rozdział 1. Przepisy ogólne	757

Rozdział 2. Szatnie	758
Przepisy ogólne	758
Szatnie odzieży własnej pracowników	760
Szatnie odzieży roboczej i ochronnej	761
Szatnie podstawowe	761
Szatnie przepustowe	762
Rozdział 3. Umywalnie i pomieszczenia z natryskami	762
Rozdział 4. Ustępy	764
Rozdział 5. Jadalnie	765
Rozdział 6. Pomieszczenia do wypoczynku	767
Rozdział 7. (<i>uchylony</i>)	768
Rozdział 8. Pomieszczenia do prania, odkażania, suszenia i odpylania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej	768
Rozdział 9. Pomieszczenia do ogrzewania się pracowników	769
Skorowidz	771
Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach	777
Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	783
Rozdział 1. Przepisy ogólne	783
Rozdział 2. Rodzaje świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, warunki nabywania prawa do świadczeń, zasady i tryb ich przyznawania, ustalania ich wysokości oraz zasady ich wypłaty	789
Rozdział 3. Zbieg prawa do świadczeń	798
Rozdział 4. Zasady różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków	799
Rozdział 5. Zasady finansowania prewencji wypadkowej	804
Rozdział 6. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	810
Skorowidz	817

KOSZTY SĄDOWE I SĄDOWNICTWO PRACY

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (wyciąg)	825
Tytuł I. Przepisy ogólne	825
Tytuł II. Opłaty	829
Dział 1. Przepisy ogólne	829
Dział 2. Wysokość opłat we wszystkich rodzajach spraw	834
Dział 3. Wysokość opłat w procesie	837
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	837
Dział 4. Wysokość opłat w postępowaniu nieprocesowym	838
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego	838
Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego	838
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o księgach wieczystych	839
Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru Sądowego	841
Rozdział 5a. Sprawy z zakresu rejestru fundacji rodzinnych	843
Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym	844
Dział 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym	844
Dział 8. Opłaty kancelaryjne	845
Dział 9. Zwrot opłaty	846
Tytuł III. Wydatki	849
Dział 1. Przepisy ogólne	849
Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym	849
Tytuł IV. Zwolnienie od kosztów sądowych	855
Tytuł V. Wykonanie orzeczeń w zakresie należności sądowych	866
Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących	868
Tytuł VII. Przepisy przejściowe i końcowe	868
Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	869
Rozdział 1. Rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	869
Rozdział 2. (<i>pominięty</i>)	870
Rozdział 3. Przepisy przejściowe i końcowe	870

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia	873
Rozdział 1. Przepisy ogólne	873
Rozdział 2. Okresy przechowywania akt spraw karnych	874
Rozdział 3. Okresy przechowywania akt spraw o wykroczenia	875
Rozdział 4. Okresy przechowywania akt spraw cywilnych i gospodarczych	875
Rozdział 5. Okresy przechowywania akt spraw rozpoznawanych w sądach rodzinnych	877
Rozdział 6. Okresy przechowywania akt spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	878
Rozdział 7. Okresy przechowywania ksiąg i urzędzeń evidencyjnych w sprawach sądowych	879
Rozdział 8. Warunki i tryb przechowywania, niszczenia oraz przekazywania archiwom państwowym akt spraw sądowych	879
Rozdział 9. Przepisy przejściowe i końcowe	882

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie	885
Rozdział 1. Przepisy ogólne	885
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	886
Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	892
Rozdział 3a. Stawki minimalne w sprawach nieletnich	894
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach	894
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości	895
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	897

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych	899
Rozdział 1. Przepisy ogólne	899
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	900

Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	906
Rozdział 3a. Stawki minimalne w sprawach nieletnich	908
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach	908
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości	909
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	911

KODEKS PRACY

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	23
Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks pracy	215
Skorowidz	227
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie	237
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu	243

Ustawa

z dnia 26 czerwca 1974 r.

Kodeks pracy¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1510;

zm.: Dz.U. z 2022 r. poz. 1700, poz. 2140; z 2023 r. poz. 240, poz. 641)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 83/477/EWG z 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz.Urz. WE L 263 z 24.09.1983 ze zm.),
- 2) dyrektywy 86/188/EWG z 12 maja 1986 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie hałasu w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 137 z 24.05.1986),
- 3) dyrektywy 89/391/EWG z 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 183 z 29.06.1989),
- 4) dyrektywy 89/654/EWG z 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (pierwsza dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 5) dyrektywy 89/655/EWG z 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny użytkowania sprzętu roboczego przez pracowników podczas pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989 ze zm.),
- 6) dyrektywy 89/656/EWG z 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochrony osobistej (trzecia dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 7) dyrektywy 90/269/EWG z 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących ochrony zdrowia i bezpieczeństwa podczas ręcznego przemieszczania ciężarów w przypadku możliwości wystąpienia zagrożenia, zwłaszcza urazów kręgosłupa pracowników (czwarta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 156 z 21.06.1990),
- 8) dyrektywy 90/270/EWG z 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe (piąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 156 z 21.06.1990),
- 9) dyrektywy 90/394/EWG z 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 196 z 26.07.1990 ze zm.),

- 10) dyrektywy 91/322/EWG z 29 maja 1991 r. w sprawie ustalenia indykatywnych wartości granicznych w wykonaniu dyrektywy 80/1107/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 177 z 05.07.1991),
- 11) dyrektywy 91/383/EWG z 25 czerwca 1991 r. uzupełniającej środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy (Dz.Urz. WE L 206 z 29.07.1991),
- 12) dyrektywy 91/533/EWG z 14 października 1991 r. w sprawie obowiązku pracodawcy dotyczącym informowania pracowników o warunkach stosowanych do umowy lub stosunku pracy (Dz.Urz. WE L 288 z 08.07.1992),
- 13) dyrektywy 92/57/EWG z 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia w życie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscach tymczasowych lub ruchomych budow (ósmą dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 14) dyrektywy 92/58/EWG z 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 15) dyrektywy 92/85/EWG z 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 348 z 28.11.1992),
- 16) dyrektywy 93/104/WE z 23 listopada 1993 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz.Urz. WE L 307 z 13.12.1993),
- 17) dyrektywy 94/33/WE z 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz.Urz. WE L 216 z 20.08.1994),
- 18) dyrektywy 96/34/WE z 3 czerwca 1996 r. w sprawie Porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców /UNICE/, Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych /CEEP/ oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych /ETUC/ (Dz.Urz. WE L 145 z 19.06.1996),
- 19) (*uchylony*)
- 20) dyrektywy 97/80/WE z 15 grudnia 1997 r. dotyczącej ciężaru dowodu w sprawach dyskryminacji ze względu na płeć (Dz.Urz. WE L 14 z 20.01.1998),
- 21) dyrektywy 98/24/WE z 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z czynnikami chemicznymi w miejscu pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 131 z 05.05.1998),
- 22) dyrektywy 99/70/WE z 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (Dz.Urz. WE L 175 z 10.07.1999),
- 23) dyrektywy 1999/92/WE z 16 grudnia 1999 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których może wystąpić atmosfera wybuchowa (piętnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 23 z 28.01.2000),
- 24) dyrektywy 2000/34/WE z 22 czerwca 2000 r. zmieniającej dyrektywę 93/104/WE dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy w celu objęcia sektorów i działalności wyłączonej z tej dyrektywy (Dz.Urz. WE L 195 z 01.08.2000),
- 25) dyrektywy 2000/39/WE z 8 czerwca 2000 r. ustanawiającej pierwszą listę indykatywnych wartości granicznych narażenia na czynniki zewnętrzne podczas pracy – w związku z wykonaniem dyrektywy Rady 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 142 z 16.06.2000),

Preambuła

(uchylona)

Dział pierwszy Przepisy ogólne

Rozdział I Przepisy wstępne

Zakres regulacji

Art. 1. Kodeks pracy określa prawa i obowiązki pracowników i pracodawców.

- 26) dyrektywy 2000/43/WE z 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.Urz. WE L 180 z 19.07.2000),
- 27) dyrektywy 2000/54/WE z 18 września 2000 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy (siódma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 262 z 17.10.2000),
- 28) dyrektywy 2000/78/WE z 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.Urz. WE L 303 z 02.12.2000),
- 29) dyrektywy 2002/44/WE z 25 czerwca 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (wibracji) (szesnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 177 z 06.07.2002),
- 30) dyrektywy 2003/10/WE z 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem) (siedemnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 42 z 15.02.2003),
- 31) dyrektywy 2010/18/UE z 8 marca 2010 r. w sprawie wdrożenia zmienionego porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC oraz uchylającej dyrektywę 96/34/WE (Dz.Urz. UE L 68 z 18.03.2010, str. 13),
- 32) *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej* (Dz.Urz. UE L 186 z 11.07.2019, str. 105),
- 33) *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/UE* (Dz.Urz. UE L 188 z 12.07.2019, str. 79).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

Odnośniki 32 i 33 dodane przez art. 1 pkt 1 ustawy z 9 marca 2023 r. (Dz.U. poz. 641) zmieniającej nin. ustawę z dniem 26 kwietnia 2023 r.

Dział siódmy

Urlopy pracownicze

Rozdział I

Urlopy wypoczynkowe

Zakaz zrzeczenia się prawa do urlopu

Art. 152. § 1. Pracownikowi przysługuje prawo do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu wypoczynkowego, zwanego dalej „urlopem”.

§ 2. Pracownik nie może zrzec się prawa do urlopu.

Nabycie prawa do urlopu

Art. 153. § 1. Pracownik podejmujący pracę po raz pierwszy, w roku kalendarzowym, w którym podjął pracę, uzyskuje prawo do urlopu z upływem każdego miesiąca pracy, w wymiarze 1/12 wymiaru urlopu przysługującego mu po przepracowaniu roku.

§ 2. Prawo do kolejnych urlopów pracownik nabywa w każdym następnym roku kalendarzowym.

Wymiar urlopu wypoczynkowego

Art. 154. § 1. Wymiar urlopu wynosi:

- 1) 20 dni – jeżeli pracownik jest zatrudniony krócej niż 10 lat;
- 2) 26 dni – jeżeli pracownik jest zatrudniony co najmniej 10 lat.

§ 2. Wymiar urlopu dla pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy ustala się proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy tego pracownika, biorąc za podstawę wymiar urlopu określony w § 1; niepełny dzień urlopu zaokrągla się w górę do pełnego dnia.

§ 3. Wymiar urlopu w danym roku kalendarzowym, ustalony na podstawie § 1 i 2, nie może przekroczyć wymiaru określonego w § 1.

Zasady wliczania okresów poprzedniego zatrudnienia

Art. 154¹. § 1. Do okresu zatrudnienia, od którego zależy prawo do urlopu i wymiar urlopu, wlicza się okresy poprzedniego zatrudnienia, bez względu na przewyżnienie w zatrudnieniu oraz sposób ustania stosunku pracy.

§ 2. W przypadku jednoczesnego pozostawania w dwóch lub więcej stosunkach pracy wliczeniu podlega także okres poprzedniego niezakończonego zatrudnienia w części przypadającej przed nawiązaniem drugiego lub kolejnego stosunku pracy.

Godzinowy wymiar urlopu

Art. 154². § 1. Urlopu udziela się w dni, które są dla pracownika dniami pracy, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy, w wymiarze godzinowym, odpowiadającym dobowemu wymiarowi czasu pracy pracownika w danym dniu, z zastrzeżeniem § 4.

§ 2. Przy udzielaniu urlopu zgodnie z § 1, jeden dzień urlopu odpowiada 8 godzinom pracy.

§ 3. Przepis § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do pracownika, dla którego dobową normą czasu pracy, wynikająca z odrębnych przepisów, jest niższa niż 8 godzin.

§ 4. Udzielenie pracownikowi urlopu w dniu pracy w wymiarze godzinowym odpowiadającym części dobowego wymiaru czasu pracy jest dopuszczalne jedynie w przypadku, gdy część urlopu pozostała do wykorzystania jest niższa niż pełny dobowy wymiar czasu pracy pracownika w dniu, na który ma być udzielony urlop.

Wliczanie okresów nauki; zakaz sumowania

Art. 155. § 1. Do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, wlicza się z tytułu ukończenia:

- 1) zasadniczej lub innej równorzędnej szkoły zawodowej – przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 3 lata,
- 2) średniej szkoły zawodowej – przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 5 lat,
- 3) średniej szkoły zawodowej dla absolwentów zasadniczych (równorzędnych) szkół zawodowych – 5 lat,
- 4) średniej szkoły ogólnokształcącej – 4 lata,
- 5) szkoły policealnej – 6 lat,
- 6) szkoły wyższej – 8 lat.

Okresy nauki, o których mowa w pkt 1–6, nie podlegają sumowaniu.

§ 2. Jeżeli pracownik pobierał naukę w czasie zatrudnienia, do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, wlicza się bądź okres zatrudnienia, w którym była pobierana nauka, bądź okres nauki, zależnie od tego, co jest korzystniejsze dla pracownika.

Proporcjonalny wymiar urlopu

Art. 155¹. § 1. W roku kalendarzowym, w którym ustaje stosunek pracy z pracownikiem uprawnionym do kolejnego urlopu, pracownikowi przysługuje urlop:

- 1) u dotychczasowego pracodawcy – w wymiarze proporcjonalnym do okresu przepracowanego u tego pracodawcy w roku ustania stosunku pracy, chyba że przed ustaniem tego stosunku pracownik wykorzystał urlop w przysługującym mu lub w wyższym wymiarze;

- 2) u kolejnego pracodawcy – w wymiarze:
 - a) proporcjonalnym do okresu pozostałego do końca danego roku kalendarzowego – w razie zatrudnienia na czas nie krótszy niż do końca danego roku kalendarzowego,
 - b) proporcjonalnym do okresu zatrudnienia w danym roku kalendarzowym – w razie zatrudnienia na czas krótszy niż do końca danego roku kalendarzowego,z zastrzeżeniem § 2.

§ 2. Pracownikowi, który przed ustaniem stosunku pracy w ciągu roku kalendarzowego wykorzystał urlop w wymiarze wyższym niż wynikający z § 1 pkt 1, przysługuje u kolejnego pracodawcy urlop w odpowiednio niższym wymiarze; łączny wymiar urlopu w roku kalendarzowym nie może być jednak niższy niż wynikający z okresu przepracowanego w tym roku u wszystkich pracodawców.

§ 2¹. Przepis § 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio do pracownika podejmującego pracę u kolejnego pracodawcy w ciągu innego roku kalendarzowego niż rok, w którym ustął jego stosunek pracy z poprzednim pracodawcą.

§ 3. (*uchylony*)

Urlop proporcjonalny po okresach nieobecności

Art. 155². § 1. Przepis art. 155¹ § 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio do pracownika powracającego do pracy u dotychczasowego pracodawcy w ciągu roku kalendarzowego po trwającym co najmniej 1 miesiąc okresie:

- 1) urlopu bezpłatnego;
- 2) urlopu wychowawczego;
- 3)⁵⁸ pełnienia zasadniczej służby wojskowej, pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie, pełnienia służby w aktywnej rezerwie w dniach tej służby, odbywania ćwiczeń wojskowych w ramach pasywnej rezerwy albo pełnienia służby zastępczej;
- 4) tymczasowego aresztowania;
- 5) odbywania kary pozbawienia wolności;
- 6) nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy.

§ 2. Jeżeli okres, o którym mowa w § 1 pkt 1 i 3–6, przypada po nabyciu przez pracownika prawa do urlopu w danym roku kalendarzowym, wymiar urlopu pracownika powracającego do pracy w ciągu tego samego roku kalendarzowego ulega proporcjonalnemu obniżeniu, chyba że przed rozpoczęciem tego okresu pracownik wykorzystał urlop w przysługującym mu lub w wyższym wymiarze.

Zasady ustalania wymiaru urlopu

Art. 155^{2a}. § 1. Przy ustalaniu wymiaru urlopu na podstawie art. 155¹ i 155² kalendarzowy miesiąc pracy odpowiada 1/12 wymiaru urlopu przysługującego pracownikowi zgodnie z art. 154 § 1 i 2.

⁵⁸ Art. 155² § 1 pkt 3 zmieniony przez art. 700 pkt 1 ustawy z 11 marca 2022 r. (Dz.U. poz. 655 ze zm.) zmieniającej nin. ustawę z dniem 23 kwietnia 2022 r.

§ 2. Niepełny kalendarzowy miesiąc pracy zaokrąгла się w górę do pełnego miesiąca.

§ 3. Jeżeli ustanie stosunku pracy u dotychczasowego pracodawcy i nawiązanie takiego stosunku u kolejnego pracodawcy następuje w tym samym miesiącu kalendarzowym, zaokrąglenia do pełnego miesiąca dokonuje dotychczasowy pracodawca.

Zaokrąglenie niepełnego dnia urlopu

Art. 155³. § 1. Przy ustalaniu wymiaru urlopu na podstawie art. 155¹ i 155² niepełny dzień urlopu zaokrąгла się w górę do pełnego dnia.

§ 2. Wymiar urlopu należny pracownikowi w danym roku kalendarzowym nie może przekroczyć wymiaru wynikającego z art. 154 § 1 i 2.

Art. 156–157. (*uchylone*)

Urlop uzupełniający

Art. 158. Pracownikowi, który wykorzystał urlop za dany rok kalendarzowy, a następnie uzyskał w ciągu tego roku prawo do urlopu w wyższym wymiarze, przysługuje urlop uzupełniający.

Art. 159–160. (*uchylone*)

Obowiązek udzielenia urlopu

Art. 161. Pracodawca jest obowiązany udzielić pracownikowi urlopu w tym roku kalendarzowym, w którym pracownik uzyskał do niego prawo.

Podział urlopu na części

Art. 162. Na wniosek pracownika urlop może być podzielony na części. W takim jednak przypadku co najmniej jedna część wypoczynku powinna trwać nie mniej niż 14 kolejnych dni kalendarzowych.

Plan urlopów

Art. 163. § 1. Urlopy powinny być udzielane zgodnie z planem urlopów. Plan urlopów ustala pracodawca, biorąc pod uwagę wnioski pracowników i konieczność zapewnienia normalnego toku pracy. Planem urlopów nie obejmuje się części urlopu udzielanego pracownikowi zgodnie z art. 167².

§ 1¹. Pracodawca nie ustala planu urlopów, jeżeli zakładowa organizacja związkowa wyraziła na to zgodę; dotyczy to także pracodawcy, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa. W takich przypadkach pracodawca ustala termin urlopu po porozumieniu z pracownikiem. Przepis § 1 zdanie drugie i trzecie stosuje się odpowiednio.

§ 2. Plan urlopów podaje się do wiadomości pracowników w sposób przyjęty u danego pracodawcy.

Zbiór uwzględnia zmiany opublikowane do 4 kwietnia 2023 r., w tym:

Kodeks pracy, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- ustawa z 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 240)

Kodeks pracy, ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawa o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej, ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników:

- ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 641)

Ustawa o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewyptalności pracodawcy:

- ustawa z 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U. poz. 326)

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych:

- obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 16 lutego 2023 r. w sprawie wysokości kwot jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (M.P. poz. 252)

Ponadto uwzględniono zmiany do aktów wykonawczych, w tym m.in.:

- rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 6 marca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokumentacji pracowniczej (Dz.U. poz. 471),
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 25 października 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. poz. 2302)

Wykaz wszystkich zmian zamieszczono przed spisem treści.

9 788383 283265 W37P01

ISBN 978-83-8328-326-5

9 788383 283265

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

CENA 89 ZŁ (W TYM 5% VAT)